

- ఆడబట్టలకు స్వయం ఉపాధి చూపిస్తున్న 'సెర్వీ'
- కుట్టుశిక్షణతో జీవితాల్లో మార్పు
- జూట్ బ్యాగుల తయారీతో ఉపాధి పొందుతున్న మహిళలు
- ప్లాస్టిక్ రహిత సమాజానికి ఉడతా సాయం

శిక్షణతో సాధికారత

ఆదర్శంగా సమాఖ్య సభ్యులు

జూట్ బ్యాగుల తయారీలో శిక్షణ ఇచ్చేందుకు 2019 నవంబర్లో హైదరాబాద్ నుంచి అందిక ఆనే శిక్షకురాలు కేసముద్రం వచ్చారు. ఆమె వద్ద మండల కేంద్రంలోని 'సాధికారత' మండల సమాఖ్యకు చెందిన 30 మంది మహిళలు శిక్షణ తీసుకున్నారు. ఆనంతరం సభ్యులు అప్పటి కలెక్టర్ గౌతమ్‌ను సంప్రదించి మాస్ట్రీలు కట్టి లిస్టింగ్‌లో ఆర్డర్‌ను పొందారు. మొదటి, రెండో విడత లాక్‌డౌన్ కలిపి మొత్తం లక్ష వరకు మాస్ట్రీలు కట్టి అందించారు. ఒక్క మాస్ట్రీకు రూ.4 చొప్పున అధికారులు చెల్లించారు. ఆనంతరం ప్రభుత్వ పాఠశాలల విద్యార్థుల యూనిఫామ్స్ కట్టి పని అప్పగించారు. ఆనంతరం ప్లాస్టిక్ వాడకాన్ని నిషేధించాలనే ఉద్దేశంతో సెర్వీ అధికారులు కొత్త చినాచంతో ముందుకొచ్చారు. 'ప్లాస్టిక్ నిషేధింపా - వర్షావరణాన్ని కాపాడుదాం' అనే నినాదంతో జూట్ బ్యాగులకు మార్కెట్‌లో తేలాలని నిర్ణయించారు. ఈ మేరకు సమాఖ్య సభ్యులు 'సెర్వీ', సాధికారత మండల సమాఖ్య కేసముద్రం' పేరుతో సమాచార సంచలను మూడు రూపొందించి ప్రాజెక్టు మేనేజర్ నళినికి చూపించారు. వాటిని ఆమె అప్పటి కలెక్టర్‌కు చూపడంతో వాటిని

ఆకట్టుకుంటున్న బ్యాగులు
మొల్లి ఫోన్, హ్యాండ్ బ్యాగ్, లంచ్ బాక్స్ బ్యాగులు, కూరగాయల కోసం, స్టూడెంట్స్ బ్యాగ్స్, స్కూల్ బ్యాగ్స్, వాటర్ బాటిల్ బ్యాగులు, క్వార్ట్ బ్యాగ్లు, ఇలా అన్ని రకాల బ్యాగులను కట్టి విక్రయిస్తున్నారు. సైజులు బట్టి ధరలు నిర్ణయిస్తున్నారు. రూ.60 నుంచి రూ.300 వరకు ఒక బ్యాగ్ ధర ఉంటున్నది. కూరగాయల కోసం వని యోగించే సంచలను రూ.25నుంచి రూ.30 చొప్పున అమ్ముతున్నారు.

శిక్షణతోనే ఉపాధి

గతంలో నేను కుట్టు మిషన్ నడుపుతూ మా కుటుంబానికి చేరోడుగా ఉండేది. 2019లో సెర్వీ అధ్యక్షుర్యంలో 30మంది సభ్యులకు సంచలను తయారీపై శిక్షణ ఇప్పించారు. 'ప్లాస్టిక్ నిషేధింపా - వర్షావరణాన్ని కాపాడుదాం' అనే పేరుతో జూట్ బ్యాగుల కట్టి ఉపాధి పొందుతున్నాం. రోజుకు రూ.500 చొప్పున గిట్టుబాటువుతోంది. వాతో పాటు సచిత, రేష్యా ప్రమీల భాగస్వాములుగా ఉన్నాం. వచ్చిన ఆదాయాన్ని సులగురం సమాసంగా పంచుకుంటున్నాం. ఆర్డర్ ఇప్పుడే పెరుగుతున్నాయి. అప్పటి అదనపు కలెక్టర్ అలిలాష అభినవ్ తన పెళ్లి కోసం 150 సంచలను ప్రత్యేకంగా కట్టించుకున్నారు. సామాన్య ప్రజలు మొదలు ఉన్నత స్థాయి అధికారుల దాకా వీటిని చూసి అభినందిస్తున్నారు. ప్రభుత్వం నుంచి వస్తున్న ఆర్డర్లను ఏపీఎమ్ రాజ్ కిర్, డీపీఎం నళిని, జిల్లా గ్రామీణాభివృద్ధి అధికారి సన్యాసయ్య మారీ ఇస్తున్నారు. ఈ సంచలను కాలానుకునేవారు మహబూబాబాద్ జిల్లా కేసముద్రం(విలేజ్) ప్రభుత్వ ఉన్నత పాఠశాల సమీపంలోని మా షాపులో సంప్రదించాలి.
- సానకాండ్ రాధిక, సాధికారత మండల సమాఖ్య సభ్యురాలు, కేసముద్రం

మహబూబాబాద్, డిసెంబరు 12 (నమస్తే తెలంగాణ) : మహిళలు స్వయం ఉపాధితో ఆర్థిక స్వావలంబన సాధించేందుకు సెర్వీ (గ్రామీణ పేదలకు నిర్మాణ సంస్థ) విశేషంగా కృషి చేస్తున్నది. మాస్ట్రీలు, యూనిఫాంలు, జూట్ బ్యాగుల తయారీతో ప్రోత్సహిస్తున్నది. ఈ మేరకు ఆయా అంశాల్లో శిక్షణ ఇస్తూ మహిళా సాధికారతకు తోడ్పాటునందిస్తున్నది.

ప్రతిరోజు పర్యవేక్షణలో సర్వే

బడి బయట పిల్లల గుర్తింపు, డ్రాబాక్స్ పిల్లల ప్రస్తుత స్థితిపై సీఆర్ టీలు, ఇతర అంశాల నిర్వహించే సర్వే ప్రతిరోజు అధికారులు పర్యవేక్షిస్తారు. కాంప్లెక్స్ పరిధిలో జరుగుతున్న సర్వేను కాంప్లెక్స్ ప్రధానాధికారులు, సంబంధిత గ్రామాల్లో జరుగుతున్న సర్వేను పాఠశాల హెచ్.ఎం. నిత్యం పర్యవేక్షించాలి. ఉంటుంది. మండలంలో మండల విద్యాశాఖ అధికారి ప్రతీ కాంప్లెక్స్ పరిధిలోని ఒక గ్రామంలో ఆరిగి సర్వేను పర్యవేక్షించి అప్పటివరకు సేకరించిన సమాచారంపై సమీక్ష నిర్వహించాలి.

బయ్యారం మండలం చింతలతండాలో సర్వే చేస్తున్న సీఆర్ టీ కన్వయర్

సర్వే షెడ్యూల్ ఇలా

- జనవరి 11 వరకు సీఆర్ టీలు, ఇతర అంశాల కాంప్లెక్స్ పరిధిలోని గ్రామాల్లో బడి బయట పిల్లలను గుర్తించేందుకు ఇంటింటా సర్వే నిర్వహించాలి.
- రోజువారీగా గుర్తించిన బడి బయట పిల్లలను ప్రబండ్ పోర్టల్లో నమోదు చేయాలి.
- జనవరి 11న మండల స్థాయి బడి బయట సర్వే రిపోర్టును జిల్లా విద్యా శాఖ కార్యాలయంలో సమర్పించాలి.
- జిల్లాస్థాయిలో పరిశీలించిన బడి బయట పిల్లల వివరాలను జనవరి 12న జిల్లా విద్యాశాఖ అధికారి ప్రవేశపెడిన రాష్ట్ర స్థాయికి పంపిస్తారు.

నెల్లికుదురు మండలం వరంబండ తండాలో సర్వే చేస్తున్న సీఆర్ టీ కవిత

చదువు

బడి బయట పిల్లలను గుర్తించేందుకు ప్రతిరోజు అధికారులు పర్యవేక్షిస్తారు. కాంప్లెక్స్ పరిధిలో జరుగుతున్న సర్వేను కాంప్లెక్స్ ప్రధానాధికారులు, సంబంధిత గ్రామాల్లో జరుగుతున్న సర్వేను పాఠశాల హెచ్.ఎం. నిత్యం పర్యవేక్షించాలి. ఉంటుంది. మండలంలో మండల విద్యాశాఖ అధికారి ప్రతీ కాంప్లెక్స్ పరిధిలోని ఒక గ్రామంలో ఆరిగి సర్వేను పర్యవేక్షించి అప్పటివరకు సేకరించిన సమాచారంపై సమీక్ష నిర్వహించాలి.

బడిబయట పిల్లలను చేర్చించడమే లక్ష్యం

- సీఆర్ టీలు, ఇతర అంశాలతో ఇంటింటా సర్వే
- 6 నుంచి 19 ఏళ్లలోపు బడి బయట పిల్లల గుర్తింపు
- ఈ నెల 11 నుంచి జనవరి 11 వరకు సర్వే
- గుర్తించిన పిల్లల వివరాలు ప్రబండ్ పోర్టల్లో అప్లోడ్

నెల్లికుదురు / భూపాలపల్లి రూరల్, డిసెంబర్ 12 : విద్యా

పాఠశాల ప్రకారం 6-14 సంవత్సరాల కలిగిన బడిబయట పిల్లలందరూ పాఠశాలలో నమోదై ఉండాలి. డ్రాబాక్స్ సంఖ్యను తగ్గించి ప్రభుత్వ బడుల్లో విద్యార్థులను నమోదు శాతాన్ని పెంచే లక్ష్యంగా విద్యాశాఖ అధ్యక్షుర్యంలో బడి బయట పిల్లల సర్వే కార్యక్రమం నిర్వహిస్తున్నది. సీఆర్ టీలు, ఇతర అంశాల తమ కాంప్లెక్స్ పరిధిలోని గ్రామాల్లో ఇంటింటా సర్వే నిర్వహించి బడి బయట పిల్లలను గుర్తించి వారి వివరాలను నిర్ణీత ఫార్మాట్లో పూరిస్తున్నారు. బడిబయట పిల్లల పాఠశాలలో నమోదై లేకుంటే ప్రధానాధికారులు సమక్షంలో తక్షణమే పాఠశాలలో నమోదు చేయించనున్నారు. ఈ సర్వే ఈ నెల 11న మొదలుకాగా జనవరి 11 వరకు కొనసాగుతున్నది. రోజువారీ సర్వేలో గుర్తించిన బడి బయట పిల్లలను విద్యాశాఖ ప్రబండ్ పోర్టల్లో నమోదు చేస్తున్నారు. జిల్లా వ్యాప్తంగా 2022-23 విద్యా సంవత్సరంలోని బడిబయట పిల్లల ప్రస్తుతం ఏ పాఠశాలలో నమోదు ఉన్నారు? డ్రాబాక్స్ లోని పిల్లలు ఏ పాఠశాలలో చదువుతున్నారు? తదితర వివరాలను సర్వేలో గుర్తిస్తారు.

డిఎస్సీ సర్వే ఇలా..

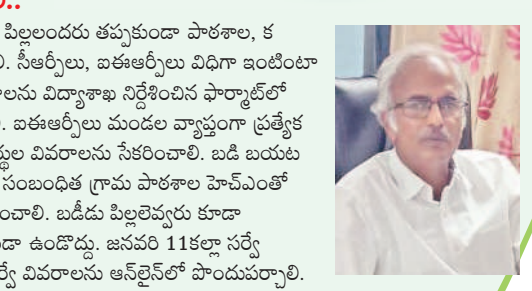
- సీఆర్ టీలు, ఇతర అంశాల తమ కాంప్లెక్స్ పరిధిలోని గ్రామాల్లో ఇంటింటా సర్వే నిర్వహించి బడి బయట పిల్లలను గుర్తించాలి.
- 6 నుంచి 14, 15 నుంచి 19 ఏళ్లలోపు బడిబయట పిల్లలను గుర్తించాలి.
- ఆ పిల్లల విద్యార్థులకు అవగాహన కల్పించి పాఠశాలలో చేర్పించాలి.
- వేరే హెచ్చుతప్పలను ఉపాధి కోసం ఇక్కడికొచ్చి పని చేసుకుంటున్న వారి పిల్లలు వివరాలు సేకరించాలి.
- డ్రాబాక్స్ లోని విద్యార్థులు ప్రస్తుతం ఏ పాఠశాలలో చదువుతున్నారో సమాచారం సేకరించాలి.
- పక్క రాష్ట్రాల్లో ఉండి ప్రస్తుతం సొంత ప్రదేశాలకు వచ్చిన విద్యార్థులను గుర్తించాలి.

మొగుళ్లపల్లిలో సర్వే చేస్తున్న సీఆర్ టీ మధు

విధిగా సర్వే చేయాలి..

6-14, 15-19 ఏళ్లలోపు పిల్లలందరూ తప్పకుండా పాఠశాల, కళాశాలల్లో నమోది ఉండాలి. సీఆర్ టీలు, ఇతర అంశాలతో ఇంటింటా సర్వే చేయాలి. సర్వే వివరాలను విద్యాశాఖ నిర్దేశించిన ఫార్మాట్లో సమగ్రంగా పొందుపరచాలి. ఇతర అంశాల మండల వ్యాప్తంగా ప్రత్యేక అవసరాల కలిగిన విద్యార్థుల వివరాలను సేకరించాలి. బడి బయట పిల్లలను గుర్తించి తక్షణమే సంబంధిత గ్రామ పాఠశాల హెచ్.ఎం.తో ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చేర్పించాలి. బడిబయట పిల్లలను గుర్తించి తక్షణమే సంబంధిత గ్రామ పాఠశాల హెచ్.ఎం.తో ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చేర్పించాలి. బడిబయట పిల్లలను గుర్తించి తక్షణమే సంబంధిత గ్రామ పాఠశాల హెచ్.ఎం.తో ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చేర్పించాలి. బడిబయట పిల్లలను గుర్తించి తక్షణమే సంబంధిత గ్రామ పాఠశాల హెచ్.ఎం.తో ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చేర్పించాలి. బడిబయట పిల్లలను గుర్తించి తక్షణమే సంబంధిత గ్రామ పాఠశాల హెచ్.ఎం.తో ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చేర్పించాలి.

- రామారావు, డి.కె.వో., మహబూబాబాద్

పక్కడంటే నిర్వహిస్తాం..

అందరికీ విద్య అందించాలన్నదే సర్వే లక్ష్యం. ఉన్నతాధికారుల ఆదేశాల మేరకు పక్కడంటేగా సర్వే నిర్వహిస్తాం. సీఆర్ టీలు క్షేత్రస్థాయిలో వెళ్లి సమాచారాన్ని సేకరిస్తారు. బడిబయట పిల్లలను గుర్తించి తక్షణమే సంబంధిత గ్రామ పాఠశాల హెచ్.ఎం.తో ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చేర్పించాలి. బడిబయట పిల్లలను గుర్తించి తక్షణమే సంబంధిత గ్రామ పాఠశాల హెచ్.ఎం.తో ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చేర్పించాలి. బడిబయట పిల్లలను గుర్తించి తక్షణమే సంబంధిత గ్రామ పాఠశాల హెచ్.ఎం.తో ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చేర్పించాలి. బడిబయట పిల్లలను గుర్తించి తక్షణమే సంబంధిత గ్రామ పాఠశాల హెచ్.ఎం.తో ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చేర్పించాలి.

- కె.లక్ష్మణ్, జిల్లా అధికారి మానిలలింగం

సీఆర్ టీలు, జయశంకర్ భూపాలపల్లి

- అధిక లాభాలు తెచ్చేందుకు పూల సాగు
- తక్కువ పెట్టుబడితో మంచి ఫలితాలు సాధిస్తున్న చక్రధర్

చక్రధర్ సాగుచేస్తున్న బంతి పూల తోట

మాదన్నపేట గ్రామ శివారులో హార్వెస్టర్ తో వరి కోతలు

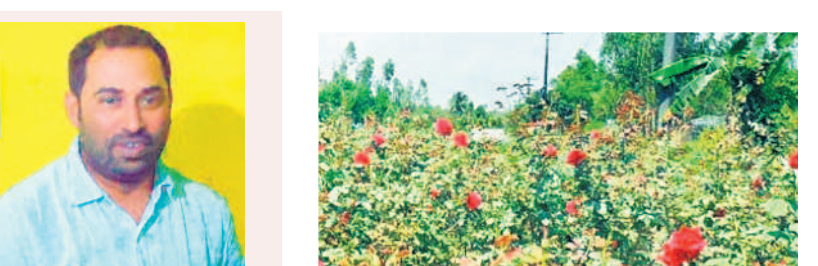
వరి కోత యంత్రాలకు యమగిరాకీ

- హార్వెస్టర్ల వినియోగంపైనే రైతుల ఆసక్తి
- తక్కువ వ్యయం, త్వరగా పంట ఉత్పత్తులు చేతికి..

సర్వవేట రూరల్, డిసెంబర్ 12 : వ్యవసాయరంగంలో ప్రతీ సంవత్సరం చూడవలసిన మార్పులు వస్తున్నాయి. కూలీల కొరత కారణంగా రైతులు యంత్రాలపై ఎక్కువగా ఆధారపడుతున్నారు. ప్రస్తుత ఖరీఫ్ సీజన్లో ఒకేసారి వరి సాగు కోతకు రావడంతో కోత యంత్రాలకు గిరాకీ పెరిగింది. కూలీలకు బదులు యంత్రాలతో గంటల వ్యవధిలోనే పంట ఉత్పత్తులు చేతికి అందివ్వడంతో రైతులు ఈ యంత్రాల వైపు మొగ్గుచూపుతున్నారు. కనవత్సరం కొంత ఆలస్యమైవచ్చినా సమగ్రంగా వర్షాలు కురవడంతో బావులు, చెరువులు, కుంటల కింద ఒకేసారి రైతాంగం వరి సాగుకు చేశారు. దాదాపు వరి ఒకేసారి కోతకు రావడంతో యంత్రాలకు భలే గిరాకీ వచ్చింది. రాష్ట్రం నుంచి గాక ఆంధ్రప్రదేశ్, తమిళ నాడు నుంచి వరికోత యంత్రాలు భారీగా తరలివచ్చాయి. అన్ని గ్రామాల్లో హార్వెస్టర్ల యజమానులు యంత్రాలను ఇప్పటికే దింపారు. ఎకరం వరి కోసినందుకు హార్వెస్టర్ యజమానులు రూ.2వేల నుంచి రూ.2200 తీసుకుంటున్నారు. చైన్ మిషన్లకు మాత్రం రూ.3200ల నుంచి రూ.3600 వరకు వచ్చి చేస్తున్నారు. ఒక ఎకరం వరిని వరికోత యంత్రాలు రెండు గంటల్లోపు కోస్తున్నాయి. వరి కోత యంత్రాల విధానమే బాగుండని పలువురు రైతులు అంటున్నారు. కూలీల సహాయంతో కోతకోసి, కచ్చు పెట్టి, కచ్చు నూరిడి చేసి సరికి సుమారు ఎకరానికి రూ.8వేల నుంచి 9వేల వరకు ఖర్చు వస్తుందంటున్నారు. యంత్రాల సహాయంతో కోస్తే వరిగడ్డి ఆక్కిరకు రాకుండా పోతుంది. గడ్డి అవసరమున్న రైతులు తప్ప మిగతా వారంతా వరి కోతయంత్రాలను ఎక్కువగా ఆశ్రయిస్తున్నారు. రైతుల అవసరాలను గమనించిన హార్వెస్టర్ల యజమానులు గ్రామానికి ఒకటి రెండు చొప్పున యంత్రాలను తీసుకువచ్చి సామర్థ్యవేసుకుంటున్నారు.

ఇప్పటికే దింపారు. ఎకరం వరి కోసినందుకు హార్వెస్టర్ యజమానులు రూ.2వేల నుంచి రూ.2200 తీసుకుంటున్నారు. చైన్ మిషన్లకు మాత్రం రూ.3200ల నుంచి రూ.3600 వరకు వచ్చి చేస్తున్నారు. ఒక ఎకరం వరిని వరికోత యంత్రాలు రెండు గంటల్లోపు కోస్తున్నాయి. వరి కోత యంత్రాల విధానమే బాగుండని పలువురు రైతులు అంటున్నారు. కూలీల సహాయంతో కోతకోసి, కచ్చు పెట్టి, కచ్చు నూరిడి చేసి సరికి సుమారు ఎకరానికి రూ.8వేల నుంచి 9వేల వరకు ఖర్చు వస్తుందంటున్నారు. యంత్రాల సహాయంతో కోస్తే వరిగడ్డి ఆక్కిరకు రాకుండా పోతుంది. గడ్డి అవసరమున్న రైతులు తప్ప మిగతా వారంతా వరి కోతయంత్రాలను ఎక్కువగా ఆశ్రయిస్తున్నారు. రైతుల అవసరాలను గమనించిన హార్వెస్టర్ల యజమానులు గ్రామానికి ఒకటి రెండు చొప్పున యంత్రాలను తీసుకువచ్చి సామర్థ్యవేసుకుంటున్నారు.

తోట వద్దనే వచ్చి కొంటున్నరు..

వరి, పత్తి, మిరప తదితర పంటల సాగుకు పెట్టుబడి ఖర్చు ఎక్కువ అవుతోంది. లాభాలు కూడా తక్కువ ఉంటున్నాయి. అందుకే బంతి, గులాబీ తోటల సాగు చేస్తున్నా. గులాబీ తోటపై పెట్టుబడి బాగా పెట్టాను. ఇప్పుడిప్పుడే పూలు పూస్తున్నాయి. బంతి పూలు మాత్రం దసరా, దీపావళి, సంక్రాంతి పండుగలకు బాగానే అమ్ముడుపోయాయి. ఇప్పుడిప్పుడే బంతి పూలు తోట ఆమ్లాని బాగానే ఉంది. వ్యాపారులు తోట వద్దనే వచ్చి హోల్సేలీగా కొలిస్తూ రూ.50 చొప్పున క్వింటాళ్ల లెక్కన తీసుకెళ్తున్నారు. బంతిపూల సాగు ఇతర పంటల కంటే బాగుంది.
- చక్రధర్, రైతు, మహబూబాబాద్

తోట వద్దనే వచ్చి కొంటున్నరు..